

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

(Άρθρο 23(3)(δ) του Ν. 33/1964 – Μεταβατικές Διατάξεις)

(Έφεση Κατά Απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου Αρ. 69/2021)

26 Μαΐου, 2026.

[ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ,

Εφεσεσιόντων,

v.

1. EXXON MOBIL CYPRUS LTD,
2. HELLENIC PETROLEUM CYPRUS LTD,
3. PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD,
4. CORAL ENERGY PRODUCTS CYPRUS LTD,

Εφεσιβλήτων.

Δ. Καλλή (κα), Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα, για Εφεσεσιόντες.

Μ. Αντωνίου (κα) με Γ. Μίτλεττον και Ε. Νικολάου, για Χρυσ αφίνης και Πολυβίου ΔΕΠΕ, για Εφεσιβλήτους 1 και 2.

Α. Χρίστου (κα) με Δ. Καϊλή, για Ιωαννίδης, Δημητρίου ΔΕΠΕ και Μ. Κωνσταντή (κα) με Α. Χαραλάμπους (κα), για Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ για Εφεσιβλήτους 3.

Λ. Κούσιος, για Κούσιος, Κορφιώτης, Παπαχαραλάμπους ΔΕΠΕ, για Εφεσιβλήτους 4 (Ειδοποίηση αλλαγής επωνυμίας για Εφεσιβλήτους 1 και 2 έχει καταχωρηθεί)

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από τη Δικαστή Ψαρά-Μιλτιάδου.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, Δ.: Συνεκδικασθείσες Προσφυγές που είχαν καταχωρήσει οι Εφεσιβλήτοι/Αιτητές είχαν επιτυχή κατάληξη με αποτέλεσμα την ακύρωση της απόφασης των Εφεσεσιόντων ημερ. 30.10.17 με την οποία επιβλήθηκαν στην κάθε μία εξ αυτών διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του **περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου (Ν. 13(Ι)/2008)**, ενώ σχετικός με τα πρώτα στάδια των διαδικασιών ήταν ο προηγούμενος Νόμος (Ν. 207/1989).

Οι λόγοι της επιτυχίας των Προσφυγών και της ακύρωσης της απόφασης της Επιτροπής στηρίζονταν σε διάφορους πυλώνες, ως εξής:

1.Κρίθηκε πρωτοδίκως πως υφίσταται ουσιαστική πλημμέλεια στο πρακτικό της Συνεδρίας της Επιτροπής ημερ.20.10.05 για τη διεξαγωγή αυτεπάγγελτης έρευνας ημερ.10.11.05 και 11.11.05. Σύμφωνα με την ευπαίδευτη πρωτόδικη Δικαστή με επίκληση του **άρθρου 25 του περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου (Ν.207/1989)**1 το οποίο ίσχυε κατά τον χρόνο της έρευνας, οι έρευνες διενεργούνται κατ' εντολή της Επιτροπής και όχι με εντολή του Προέδρου της Επιτροπής και εφόσον δεν υφίσταται δυνατότητα «εκχώρησης εξουσίας», εκ του Νόμου, η εξουσία αυτή της

1 25.-(1) Η Επιτροπή έχει εξουσία, κατά την άσκηση των κατά τον παρόντα Νόμο αρμοδιοτήτων της, να διενεργεί όλες τις απαραίτητες έρευνες σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων και προς τούτο-

(α) να ελέγχει βιβλία και άλλα επαγγελματικά έγγραφα

(β) να λαμβάνει αντίγραφα ή αποσπάσματα των βιβλίων ή επαγγελματικών εγγράφων.

(γ) να ζητεί επί τόπου προφορικές διευκρινίσεις

(δ) να εισέρχεται σε όλα τα γραφεία, χώρους και μεταφορικά μέσα των επιχειρήσεων

(2) Οι κατά το εδάφιο (1) έρευνες διενεργούνται κατ' εντολή της Επιτροπής από αρμόδιους λειτουργούς της Υπηρεσίας της. Αν τούτο κριθεί αναγκαίο από την Επιτροπή, οι εν λόγω λειτουργοί συνοδεύονται από άλλους λειτουργούς, ήτοι δημόσιους υπαλλήλους ή λειτουργούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ή/και από πρόσωπα με εξειδικευμένες γνώσεις που δυνατό να εργοδοτούνται από την Επιτροπή για τη συγκεκριμένη περίπτωση:

Νοείται ότι η Επιτροπή δύναται να εργοδοτεί τα εν λόγω πρόσωπα με εξειδικευμένες γνώσεις χωρίς να τυγχάνουν εφαρμογής οι πρόνοιες των περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων του 1997 έως 2000.

(3) Η εντολή της Επιτροπής είναι γραπτή και καθορίζει επακριβώς το αντικείμενο και το σκοπό της έρευνας, ορίζει την ημερομηνία έναρξης της έρευνας, τη διάταξη πάνω στην οποία στηρίζεται η εξουσία αυτή της Επιτροπής και τις ενδεχόμενες κυρώσεις σε περίπτωση άρνησης της επιχείρησης να συμμορφωθεί προς την εντολή της Επιτροπής.

(4) Οι έρευνες διενεργούνται χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης εκτός αν η Επιτροπή κρίνει ότι η παροχή ειδοποίησης θα υποβοηθήσει στο ερευνητικό έργο.

(5) Η επιχείρηση στην οποία διενεργείται η έρευνα μπορεί να συμβουλευθεί το συνήγορο της κατά τη διάρκεια της έρευνας, η παρουσία όμως αυτού δε συνιστά νομική προϋπόθεση για το έγκυρο της έρευνας.

(6) Δεν επιτρέπεται η είσοδος σε κατοικία ή η διεξαγωγή έρευνας σε κατοικία για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου εκτός κατόπιν δεόντως αιτιολογημένου δικαστικού εντάλματος.

(7) Η Επιτροπή έχει εξουσία να επιβάλλει σε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων πρόστιμο μέχρι πενήντα χιλιάδες λίρες, σε περίπτωση που αυτή εκ προθέσεως ή εξ αμελείας επιδεικνύει ελλειπή τα αιτηθέντα βιβλία ή άλλα επαγγελματικά έγγραφα ή σε περίπτωση άρνησης της επιχείρησης να συμμορφωθεί προς εντολή της Επιτροπής για έρευνα.

(8) Η Επιτροπή έχει επίσης εξουσία να επιβάλλει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση πρόστιμο μέχρι πέντε χιλιάδες λίρες για κάθε ημέρα παράλειψης αυτής να συμμορφωθεί προς εντολή της Επιτροπής για διενέργεια έρευνας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό.

(9) Οι πληροφορίες που αποκτά η Επιτροπή κατά την άσκηση της κατά το παρόν άρθρο εξουσίας δύναται να χρησιμοποιηθούν μόνο για το σκοπό για τον οποίο διενεργήθηκε η έρευνα.

Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει αντικείμενο εκχώρησης, όπως επιχειρήθηκε εδώ με το πρακτικό 20.10.05.

2.Ούτε και η επίκληση του **περί Εκχώρησης της ενασκήσεως των Εξουσιών των Απορρευσών εκ τινός Νόμου, Νόμος του 1962 (Ν.23/1962)** μπορεί να διασώσει τις πράξεις, αφού πρόκειται για γενικό νόμο και ο ειδικός Νόμος **Ν.207/1989** δεν προβλέπει για δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στον Πρόεδρο.

3.Ακόμα, σύμφωνα με το Πρωτόδικο Δικαστήριο: *«Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού, οι οποίες λήφθηκαν στην συνεδρία της 20/10/2005, αλλά και στις μεταγενέστερες συνεδριάσεις στην ίδια υπόθεση, με την συμμετοχή του κου Ευσταθίου ως μέλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είχαν ανακληθεί, ως παράνομες και δυσμενείς από την ίδια την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά την συνεδρία της ημερομηνίας 11/1/2008, βάσει σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ημερομηνίας 20/12/2007, μετά την έκδοση της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Α.Ε. 3902, ΑΤΗΚ ν. Δημοκρατίας, ημερ. 4/12/2007.»*

4.Η γενικότητα και αοριστία της ούτω καλούμενης «εντολής» είναι τέτοια που οδηγεί σε παράβαση του **άρθρου 25(3) του Ν.207/1989**, αφού δεν καθορίζοταν επακριβώς και/ή καθόλου σε αυτή το αντικείμενο και ο σκοπός της έρευνας.

5.Οι ανακλήσεις που συντελέστηκαν στο μακρύ ιστορικό της υπόθεσης δεν άφηναν ίχνος νομιμότητας στην όποια εκχώρηση, ακόμα και αν δεν ισχύουν τα πιο πάνω.

Η Εφεσείουσα Επιτροπή προέβαλε τέσσερις λόγους έφεσης, ότι λανθασμένα το Διοικητικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι η Επιτροπή έκανε χρήση του υλικού, το οποίο εξασφαλίστηκε από την αιφνίδια έρευνα, παρόλο που στην προσβαλλόμενη απόφαση των Εφεσειόντων αναγράφεται με σαφήνεια ότι *«η Επιτροπή αποφάσισε να μην κάνει χρήση κανενός εγγράφου και/ή οποιουδήποτε υλικού συλλέχθηκε κατά τις επί τόπου αιφνίδιες έρευνες στα υποστατικά των εταιρειών.» (πρώτος λόγος)*, ότι λανθασμένα το Πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε ότι η Επιτροπή δεν αιτιολογεί την απόφαση αυτή, παρά την πιο πάνω αναφορά της (*δεύτερος λόγος*), ότι λανθασμένα το Πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, παρά την παρουσίαση από τους Εφεσειόντες νομολογίας, σύμφωνα με την οποία η απόφαση ακυρώνεται *«στο μέτρο που στηρίζεται σε τέτοια αποδεικτικά μέσα»*, ήτοι σε μολυσμένο υλικό (*τρίτος λόγος*) και ότι λανθασμένα το Πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι τα ερωτηματολόγια ετοιμάστηκαν από την Επιτροπή, παραγνωρίζοντας το πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής, ως αυτό καθορίζεται στον **Ν.207/1989**, ο οποίος ίσχυε κατά την επίδικη περίοδο (*τέταρτος λόγος*).

Οι Εφεσίβλητοι έθεσαν στα περιγράμματά τους διάφορα και εκτενή επιχειρήματα για το αλυσιτελές της έφεσης διότι, κατά την άποψή τους, η έφεση δεν καλύπτει πλήρως όλα τα ευρήματα-συμπεράσματα του Πρωτόδικου Δικαστηρίου ως προς τους λόγους επιτυχίας της Προσφυγής.

Έχουμε μελετήσει προσεκτικά το περιεχόμενο και το εύρος των επιχειρημάτων αυτών. Με όλο τον δέοντα σεβασμό, θεωρούμε, πως η προτεινόμενη αλυσιτέλεια δεν μπορεί να προκύψει αδιαμφισβήτητη και χωρίς την αναλυτική επεξεργασία των λόγων έφεσης. Συνεπώς, απορρίπτουμε τα επιχειρήματα αυτά και προχωρούμε στην εξέταση των λόγων έφεσης.

Οι τρεις πρώτοι λόγοι έφεσης έχουν νοητική συνάφεια και θα πρέπει ουσιαστικά να εξετασθούν στο ίδιο πλαίσιο. Ο τέταρτος λόγος, αν και εμφανίζεται με κάποια αυτοτέλεια, στην πράξη αφορά επίσης τη διεξαχθείσα από την Επιτροπή έρευνα, πλην σε άλλο στάδιο.

Προκύπτει πάντως, ως κοινό, θα λέγαμε έδαφος, πως κύρια «εργαλεία» που χρησιμοποιούνται σε τέτοιες υποθέσεις από την Επιτροπή είναι η αποστολή ερωτηματολογίων και η ακόλουθη λήψη και αξιολόγηση των απαντήσεων και στοιχείων που στέλνονται από τις επιχειρήσεις, καθώς και η αιφνίδια έρευνα στα υποστατικά των επιχειρήσεων.

Αυτό που δεν μπορεί επίσης να αμφισβητηθεί είναι ότι τα έγγραφα που αφορούσαν τα ως άνω, συνιστούσαν μέρος του Διοικητικού φακέλου στο οποίο εδράζεται η επίδικη απόφαση.

Προσθέτως, δεν πρέπει να αγνοηθεί η χρονική – και όχι μόνο – παλινδρόμηση της υπόθεσης από το 2005, όπου επανειλημμένες καταδικαστικές αποφάσεις της Επιτροπής ακυρώθηκαν με αποφάσεις του Δικαστηρίου ή με ανακλήσεις που αφορούσαν τη συγκρότηση της Επιτροπής και άλλα συναφή, οδηγώντας κάθε φορά σε επανεξέταση και βεβαίως διόγκωση του Διοικητικού φακέλου.

Για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι, ανατρέχοντας στο ιστορικό της υπόθεσης, αυτό συνέβηκε ως ακολούθως (μ' ένα συνοπτικό, κατά το δυνατόν, πίνακα):

- Στις 20.10.05 λήψη απόφασης της Επιτροπής (υπό την αρχική συγκρότηση) για διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας αναφορικά με την τιμολογιακή πολιτική και πρακτικές που ακολουθούσαν οι εταιρείες πετρελαιοειδών και πιθανολογούμενη παράβαση του **Άρθρου 4 του Ν.207/1989**, ως ίσχυε τότε. Τον Νοέμβριο του 2005 πραγματοποιήθηκε αιφνίδια επιτόπια έρευνα στα γραφεία των εμπλεκόμενων εταιρειών με βάση ένταλμα έρευνας ημερ.10.11.05. Διαπιστώθηκε εκ πρώτης όψεως παραβίαση του ως άνω άρθρου από τις εμπλεκόμενες εταιρείες.
- Το έτος 2008 απόφαση για ανάκληση της μέχρι τότε διαδικασίας, λόγω έκδοσης απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου περί παράνομης συγκρότησης της Επιτροπής.
- Στις 6.8.09, η Επιτροπή (υπό νέα συγκρότηση) εξέδωσε καταδικαστική απόφαση και στις 24.9.09 επέβαλε διοικητικά πρόστιμα.
- Προσφυγές επί των ως άνω αποφάσεων είχαν επιτυχή κατάληξη καθότι η Πλήρης Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις 25.5.11 έκρινε πως ο διορισμός του Προέδρου της Επιτροπής ήταν παράνομος και ακύρωσε τις ως άνω αποφάσεις της Επιτροπής. (**Exxon Mobil Cyprus Ltd κ.ά. v. ΕΠΑ (2011) 3 Α.Α.Δ.449**).
- Στις 3.9.12, η Επιτροπή, υπό νέα και πάλι συγκρότηση, προχώρησε και εξέτασε την υπόθεση, αποφασίζοντας να διεξάγει αυτεπάγγελτη έρευνα και δόθηκαν οδηγίες, όπως η έρευνα διεξαχθεί με βάση «*το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο που εκδόθηκε η σχετική απόφαση*». Και κάνοντας «*χρήση του του υπάρχοντος στον σχετικό διοικητικό φάκελο υλικού.*»
- Στις 7.2.14, η Επιτροπή, συνήλθε για να εξετάσει τον περαιτέρω χειρισμό της αυτεπάγγελτης έρευνας, λόγω αλλαγής και πάλιν της συγκρότησής της. Αφού εξέτασε όλα τα ενώπιον της στοιχεία, αποφάσισε εκ νέου ομόφωνα να υιοθετήσει την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 3.9.12 υπό την προηγούμενη συγκρότησή της και να διεξαγάγει την αυτεπάγγελτη έρευνα κάνοντας χρήση του υπάρχοντος στο φάκελο υλικού.

- Στις 13.8.14, η Υπηρεσία, ενεργώντας στη βάση των οδηγιών της Επιτροπής, υπέβαλε προς αυτή σχετικό ενημερωτικό Σημείωμα.
- Στις 14.10.14, η Επιτροπή, σε συνεδρία της, αφού έλαβε υπόψη της το περιεχόμενο του Διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και το Σημείωμα της Υπηρεσίας, ημερ.13.8.14, ομόφωνα αποφάσισε ότι στοιχειοθετούνται πιθανολογούμενες εκ πρώτης όψεως παραβάσεις του Νόμου.
- Στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε δυνάμει του **άρθρου 17(2) του Νόμου** (όπως είχε αντικατασταθεί πλέον) να καταρτίσει Εκθέσεις Αιτιάσεων αναφορικά με τις ως άνω εκ πρώτης όψεως παραβάσεις και στη συνεδρία της ημερ.8.12.14, εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων, που τέθηκε ενώπιον της από την Πρόεδρο και μετά από συζήτηση αποφάσισε να το εγκρίνει.
- Στις 17.12.14, απεστάλησαν οι Εκθέσεις Αιτιάσεων στις υπό έρευνα Εταιρείες και από 16.3.15 ξεκίνησε η επιθεώρηση των διοικητικών φακέλων, οι οποίοι περιείχαν, μεταξύ άλλων, και στοιχεία που είχαν συλλεχθεί κατά τις αιφνίδιες έρευνες του Νοεμβρίου του 2005.
- Στις 3.12.15, μετά από τις ακροαματικές διαδικασίες, η Επιτροπή αποφάσισε ομόφωνα, ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο, δηλαδή από 1.10.04 μέχρι 22.12.06, οι εταιρείες πετρελαιοειδών Petrolina, Exxon Mobil, EKO και Lukoil, η κάθε μία ξεχωριστά, παραβίασαν τις διατάξεις του **άρθρου 3(1)(α)** του Νόμου, λόγω των κάθετων συμπράξεων με τους πρατηριούχους τους, για τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό λιανικής τιμής πώλησης της αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων, της αμόλυβδης βενζίνης 98 οκτανίων και του πετρελαίου κίνησης LS, οι οποίες είχαν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, επισημαίνοντας ότι, οι εν λόγω παραβάσεις εκτείνονταν μέχρι τις 3.12.15, δεδομένου ότι από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, δεν προέκυπτε ότι αυτές δεν είχαν παύσει. Κατά την ίδια συνεδρία η Επιτροπή αποφάσισε κατά πλειοψηφία, (διαφωνούντων της Προέδρου και ενός μέλους), ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο δεν στοιχειοθετούνταν παράβαση του **άρθρου 3(1)(α)** του Νόμου αναφορικά με την οριζόντια σύμπραξη.
- Ακολούθησαν νέες συνεδριάσεις με θέμα τον χειρισμό της υπόθεσης υπό το φως της ακυρωτικής απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου στην προσφυγή **αρ.5651/13, Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού κ.ά., ημερ.29.1.16**, όπου αποφασίστηκε πως η συγκρότηση της Επιτροπής που εκδίκασε την υπόθεση ήταν παράνομη. Στις 3.3.17, εκδόθηκε η απόφαση της **Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις Ε.Δ.Δ.2/16 και Ε.Δ.Δ.7/16, Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού κ.ά. v. Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και Άλλων (2017) 3 Α.Α.Δ.174** με την οποία ανατράπηκε η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου ανωτέρω και κρίθηκε νόμιμη η συγκρότηση της Επιτροπής.
- Στις 30.6.17 συνεδρίασε η Επιτροπή με νέα συγκρότηση (με την συμμετοχή νέου μέλους). Αφού σημειώθηκε η απόφαση της Επιτροπής ημερ.3.12.15, το νέο μέλος δήλωσε πως συμφωνούσε και υιοθέτησε την κατά πλειοψηφία απόφαση της Επιτροπής, ημερ.3.12.15 με την οποία αποφασίστηκε ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο από 1.10.04 μέχρι 22.12.06, δεν στοιχειοθετείτο παράβαση του **άρθρου 3(1)(α)** του Νόμου, αναφορικά με την οριζόντια σύμπραξη μεταξύ των τεσσάρων εταιρειών πετρελαιοειδών. Επίσης, το νέο μέλος δήλωσε ότι συμφωνούσε και υιοθέτησε την ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής ημερ.3.12.15, με την οποία αποφασίστηκε ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο από 1.10.04 μέχρι 22.12.06, οι εν λόγω εταιρείες πετρελαιοειδών, παραβίασαν τις διατάξεις του **άρθρου 3(1)(α)** του Νόμου, λόγω των κάθετων συμπράξεων με τους πρατηριούχους τους.
- Στις 30.10.17, η Επιτροπή, σε συνεδρία της, ομόφωνα αποφάσισε ότι οι εταιρείες κατά την περίοδο 1.10.04-22.12.06 παραβίασαν τις διατάξεις του άρθρου

3(1)(α) του Νόμου, λόγω των κάθετων συμπράξεων με τους πρατηριούχους τους για τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό λιανικής τιμής πώλησης της αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων, της αμόλυβδης βενζίνης 98 οκτανίων και του πετρελαίου κίνησης LS, οι οποίες είχαν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας. Η παράβαση των εταιρειών αποφασίστηκε μάλιστα πως εκτείνεται μέχρι τις 3.12.15, δεδομένου ότι από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, προέκυπτε ότι η παράβαση δεν είχε παύσει. Η Επιτροπή εν συνεχεία αποφάσισε κατά πλειοψηφία όπως επιβάλει διοικητικό πρόστιμο ύψους 2.5% επί του ετήσιου κύκλου εργασιών του έτους 2005 στην κάθε μία εταιρεία. Επίσης, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να υποχρεώσει τις Εταιρείες να παύσουν αμέσως τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, και να τις διατάξει να αποφύγουν στο μέλλον την επανάληψη τέτοιων πρακτικών ή/και ενεργειών που πλήττουν τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Πρόκειται βεβαίως για την απόφαση της Επιτροπής που ήταν αντικείμενο της πρωτόδικης εκκαλούμενης απόφασης.

Επανερχόμενοι στους λόγους έφεσης 1-3 παρατηρούμε πως το Πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την εισήγηση για ευχέρεια της Επιτροπής να μεταβιβάσει αρμοδιότητες για αιφνίδια έρευνα.

Στο πρακτικό της, η Επιτροπή στις 20.10.05, ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «*Η Επιτροπή αποφάσισε τη διεξαγωγή αυτεπάγγελτης έρευνας όσον αφορά τα πετρελαιοειδή, με ενδεχόμενο παραβίασης του άρθρου (4) και ως εκ τούτου εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο να γίνει αν χρειαστεί επιτόπια αιφνίδια έρευνα στις εμπλεκόμενες εταιρείες σε χρόνο που θα καθοριστεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής.*»

Η εντολή με βάση τον Νόμο (**άρθρο 25 του Ν.207/1989**) ανήκει στην Επιτροπή και όχι στον Πρόεδρο, τον οποίον, κατά παράβαση του Νόμου, «εξουσιοδότησε» να αποφασίσει κατά πόσο θα γινόταν αιφνίδια έρευνα, καθώς και τον χρόνο που αυτή θα γινόταν.

Οι διατάξεις περί αρμοδιότητας είναι σαφείς και δεν μπορεί εν προκειμένω να αναδειχθεί τέτοια δυνατότητα εξουσιοδότησης εκ του Νόμου. Συμφωνούμε με την κρίση του Πρωτόδικου Δικαστηρίου και απορρίπτουμε τις περί αντιθέτου εισηγήσεις της πλευράς της Επιτροπής. Συμφωνούμε, επίσης, πως ο **N.23/19622** ως γενικός και

² Συνοπτικός τίτλος

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Εκχωρήσεως της ενασκήσεως των Εξουσιών των Απορреουσών εκ τινος Νόμου, Νόμος του 1962.

Ερμηνεία

2. Εν τω παρόντι Νόμο, εκτός εάν άλλως προκύπτει εκ του κειμένου "εξουσία απορреουσαι εκ τινος Νόμου" σημαίνει τας εκτελεστικής ή διοικητικής φύσεως εξουσίας ή καθήκοντα δι' ων περιβέβληται το Υπουργικόν Συμβούλιον, ή Υπουργός τις, ή Ανεξάρτητος Αξιωματούχος ή ετέρα αρχή εν τη Δημοκρατία, δυνάμει οιουδήποτε Νόμου ή διοικητικής πράξεως γενομένης κατ' εξουσιοδότησιν Νόμου.

Εξουσία εκχωρήσεως της ενασκήσεως των εξουσιών των απορреουσών εκ τινος Νόμου

3.-(1) Οσάκις δυνάμει Νόμου ή διοικητικής πράξεως γενομένης κατ' εξουσιοδότησιν Νόμου το Υπουργικόν Συμβούλιον κέκτηται εξουσίαν ενασκήσεως οιουδήποτε εξουσιών απορреουσών εκ τινος Νόμου, το Υπουργικόν Συμβούλιον, εκτός εάν διά

προηγούμενος νόμος δεν μπορεί να «τροποποιήσει» ή να επεκτείνει τις σαφείς πρόνοιες του **περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου**.

Όπως, δε, προκύπτει από το **άρθρο 17 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν.158(I)/1999)**, το αρμόδιο όργανο υποχρεούται να ενασκή τις αρμοδιότητες του, βάσει των διατάξεων του Νόμου που του απονέμουν τέτοια αρμοδιότητα και δεν επιτρέπεται να τη μεταβιβάσει σε άλλο όργανο, εκτός όπου ρητά προβλέπεται στον Νόμο.

Στη βάση αυτής της κρίσης που επιβεβαιώνεται ως ορθή, παρέλκει η εξέταση των συναφών ή παράλληλων επιχειρημάτων της πλευράς των Εφεσεϊόντων.

Αφού η αφετηρία της διαδικασίας ήταν μολυσματική, μολυσμένη και πλημμελής παραμένει η όλη διαδικασία. Δεν συμφωνούμε ότι η δοθείσα «αυτοπροειδοποίηση» από την Επιτροπή, να μην κάνει χρήση κανενός εγγράφου και/ή οποιουδήποτε υλικού συλλέχθηκε κατά τις επί τόπου αιφνίδιες έρευνες στα υποστατικά των εταιρειών, έχει

Νόμου ρητώς απαγορεύεται τούτο, δύναται διά της επί τούτω αποφάσεως να εξουσιοδοτήσει τον αρμόδιον Υπουργόν ή τον αρμόδιον Ανεξάρτητον Αξιωματούχον της Δημοκρατίας ή ετέρα αρμοδιαν αρχήν εν τη Δημοκρατία, όπως ενασκή τας τοιαύτας εξουσίας εκ μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου, υπό τοιούτους όρους, εξαιρέσεις και επιφυλάξεις, ως το Υπουργικόν Συμβούλιον ήθελεν εν τη τοιαύτη αποφάσει καθορίσει.

(2) Οσάκις δυνάμει Νόμου ή διοικητικής πράξεως γενομένης κατ' εξουσιοδότησιν Νόμου Υπουργός τις ή Ανεξάρτητος τις Αξιωματούχος της Δημοκρατίας ή ετέρα αρχή εν τη Δημοκρατία κέκτηται εξουσίας ενασκήσεως οιονδήποτε εξουσιών απορρεουσών εκ τινος Νόμου, ο τοιούτος Υπουργός, Ανεξάρτητος Αξιωματούχος ή αρχή, εκτός εάν διά Νόμου ρητώς απαγορεύεται τούτο, δύναται να εξουσιοδοτήσει εγγράφως οιονδήποτε πρόσωπον κατέχον αρμοδιαν τινά θέσιν εις αρμοδιαν υπηρεσιαν εμπίπτουσαν εντός της δικαιοδοσίας του τοιούτου Υπουργού, Ανεξαρτήτου Αξιωματούχου ή αρχής, όπως ενασκή τας τοιαύτας εξουσίας εκ μέρους του τοιούτου Υπουργού, Ανεξαρτήτου Αξιωματούχου ή αρχής, υπό τοιούτους όρους, εξαιρέσεις και επιφυλάξεις ως ο Υπουργός, Ανεξάρτητος Αξιωματούχος ή αρχή ήθελεν εν τη τοιαύτη εξουσιοδοτήσει καθορίσει.

(3) Από της ημερομηνίας οιασδήποτε αποφάσεως ληφθείσης δυνάμει του εδαφίου (1) ή εξουσιοδοτήσεως δοθείσης δυνάμει του εδαφίου (2) ή, αναλόγως της περιπτώσεως, από της ημερομηνίας της καθοριζομένης εν τη τοιαύτη αποφάσει ή εξουσιοδοτήσει, ο Υπουργός, ο Ανεξάρτητος Αξιωματούχος, ή ετέρα αρχή ή το διά τοιαύτης πράξεως εξουσιοδοτηθέν πρόσωπον κέκτηται εξουσιαν ενασκήσεως των εξουσιών των απορρεουσών εκ τινος Νόμου, ως εν τοις ανωτέρω.

Εκχώρησις δεν αποκλείει ενάσκησιν εξουσιών υπό του εκχωρούντος οργάνου ή αρχής

4. Οσάκις η ενάσκησις οιονδήποτε εξουσιών απορρεουσών εκ τινος Νόμου εκχωρείται υπό του Υπουργικού Συμβουλίου ή Υπουργού τινος, ή υπό Ανεξαρτήτου Αξιωματούχου ή ετέρας Αρχής δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, η τοιαύτη εκχώρησις δεν αποκλείει το Υπουργικόν Συμβούλιον, ή τον Υπουργόν, ή τον Ανεξάρτητον Αξιωματούχον ή ετέρα Αρχήν, αναλόγως της περιπτώσεως, να ενασκή αυτοπροσώπως καθ' οιονδήποτε χρόνον οιασδήποτε των ούτω εκχωρηθεισών εξουσιών των απορρεουσών εκ τινος Νόμου, εκτός εάν συνάγεται αντίθετος πρόθεσις.

αξία, καθότι, εν τοις πράγμασι, αυτό όχι μόνον δεν αποκλείεται αλλά είναι παραπάνω από πιθανόν. Ο χρονικός συσχετισμός, οι πολλαπλές διαδικασίες, τα πρόσωπα που άλλαζαν, ενώ διογκώνετο ο διοικητικός φάκελος, (πλην όμως με την ίδια αφετηρία), καθιστούσε την όλη διαδικασία πλέον μολυσματική με δεδομένο ότι η ρίζα της ήταν προβληματική (**Ioannou v. E.A.C.3 (1981) C.L.R.280** και **Sigma Radio T.V. Ltd v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (Αρ.1) (2010) 3 Α.Α.Δ.333**).

Πέραν από την ως άνω τοποθέτησή μας, η πλημμέλεια λαμβάνει ειδικές μορφές βλάβης των Εφεσιβλήτων, ως εξής:

1) Όσον αφορά την εταιρεία Ecxon Mobil υφίσταται ρητή παραδοχή των Εφεσιβλήτων ότι υλικό που είχε συλλεγεί κατά την αιφνίδια έρευνα είχε χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή κατά τη λήψη της τελικής απόφασης. Με ποια λογική, αυτό θα έπρεπε αυστηρά να «στεγανοποιηθεί» μόνο σε σχέση με την Εφεσίβλητη 1; Το στοιχείο αυτό, θα λέγαμε, είτε θέτει υπό αμφισβήτηση, είτε καταρρίπτει, την καταγεγραμμένη στην απόφαση δήλωση της Επιτροπής ότι η απόφαση δεν στηρίχθηκε στο υλικό που συλλέχθηκε από τις αιφνίδιες έρευνες.

2) Τα έγγραφα από την αιφνίδια έρευνα, αποτέλεσαν, όπως εύστοχα διαπιστώνει το Πρωτόδικο Δικαστήριο, την αφορμή για αναζήτηση περισσότερων πληροφοριών με τα ερωτηματολόγια. Προκύπτει, δε, σαφώς, πως τα ερωτηματολόγια χρησιμοποιήθηκαν και για την ετοιμασία Υπηρεσιακού Σημειώματος και για την Έκθεση Αιτιάσεων. Δεν συμφωνούμε με το επιχείρημα της κας Καλλή ότι δεν υπάρχει τέτοιος δυσμενής επηρεασμός διότι το υπηρεσιακό σημείωμα ετοιμάζεται από την Υπηρεσία και όχι από την Επιτροπή. Τέτοια θέση είναι τουλάχιστον φορμαλιστική.

3) Περαιτέρω, το Πρωτόδικο Δικαστήριο διαπιστώνει, ως προς αυτό το σημείο και τα κάτωθι: *«Η Επιτροπή αιτιολογώντας την απόφασή της διαπιστώνω ότι αναφέρεται σε έγγραφα χωρίς όμως αναφορά από ποιο εργαλείο έρευνας προέρχονται, δηλαδή με ποιο τρόπο εξασφαλίστηκαν από την Επιτροπή, ώστε να καθίσταται ο δικαστικός έλεγχος ως προς το ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν. Υπάρχουν και τα παραδείγματα εγγράφων στα οποία παρέπεμψαν οι δικηγόροι των αιτητών. Στην σελίδα 505/656 της Απόφασης, γίνεται αναφορά σε έγγραφο που εξασφαλίστηκε από την αιφνίδια έρευνα βάσει αποδεικτικού που περιέχεται στον διοικητικό φάκελο. Πρόκειται για την Ανακοίνωση ημερομηνίας 19.5.05 που αποτελεί έγγραφο που εξασφαλίστηκε κατά την αιφνίδια έρευνα βάσει του αντίστοιχου αποδεικτικού από την αιφνίδια έρευνα στα γραφεία της εταιρείας. Περαιτέρω επιστολή της εταιρείας Ecxon Mobil προς πρατηριούχους ημερομηνίας 3.11.05 εξασφαλίστηκε (βάσει και του αποδεικτικού) από την αιφνίδια έρευνα και η Επιτροπή την αναφέρει στην απόφασή της χωρίς αναφορά από πού την έχει εξασφαλίσει. Αποτελούσε ευθύνη της Επιτροπής να αιτιολογήσει την απόφασή της με τέτοιο τρόπο που να μην υπήρχε αμφιβολία για την μη χρήση του μολυσμένου από παρανομία εξασφαλισθέντος υλικού. Η αιτιολογία της Απόφασης δεν επιτρέπει τέτοιο δικαστικό έλεγχο. Λαμβάνοντας περαιτέρω υπόψη, πέραν της έλλειψης αυτής, ότι αντίθετα με ότι υποστηρίχθηκε, η Επιτροπή καταλήγει στην απόφασή της αναφέροντας στο ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ότι: «Η Επιτροπή, υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της προκείμενης υπόθεσης, της νομολογίας, καθώς και των όσων κατατέθηκαν ή/και λέχθηκαν κατά την ενώπιόν της διαδικασία, αποφασίζει ομόφωνα ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο από 1/10/2004 μέχρι 22/12/2006, οι εταιρείες πετρελαιοειδών Ecxon Mobil, EKO, Petrolina και Lukoil η κάθε μία ξεχωριστά παραβίασαν τις διατάξεις του άρθρου 3(1)(α) του Νόμου, λόγω των κάθετων συμπράξεων με τους πρατηριούχους τους», (σελίδα 535 της Απόφασης), θεωρώ πως αποδεδειγμένα το υλικό χρησιμοποιήθηκε σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.»*

Υιοθετούμε τα πιο πάνω πρωτόδικα συμπεράσματα, τα οποία δεν κλόνισαν οι περί του αντιθέτου εισηγήσεις των Εφεσειόντων.

Επίσης δεν έχουμε πεισθεί πως υπήρχε η όποια ή έστω ικανοποιητική αιτιολογία από την Επιτροπή για τη μη λήψη υπόψη του υλικού αυτού. Αντιθέτως, θα λέγαμε.

Προσθέτως, δεν έχουμε διαγνώσει ότι υφίσταται ειδική νομολογία, όπως εισηγείται η κα Καλλή, που αίρει το αδιάλειπτο της μόλυνσης σε όλο το φάσμα της διαδικασίας, όπως ήδη εξηγήσαμε. Και πάλι αντιθέτως των εισηγήσεων των Εφεσειόντων, προκύπτει και από την Ευρωπαϊκή Νομολογία πως η αποτελεσματική θεραπεία σε συνάρτηση με τα ενδιάμεσα στάδια της έρευνας συνίσταται στη δυνατότητα θεραπείας κατά της τελικής κρίσης.

Αποφασίστηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο πως δεν παραβιάζεται το δικαίωμα σε αποτελεσματική θεραπεία, εάν ο διάδικος δύναται να προσβάλει την επίδικη διοικητική πράξη σε ένα ένδικο μέσο ενώπιον δικαστηρίου (βλ. **T-289/11, Deutsche Bahn and Others v. Commission, EU:T:2013:404, σκέψεις 74 επ. και C-583/13 P, Deutsche Bahn and Others v. Commission EU:C:2015:404**).

Επίσης το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι η υποχρέωση αιτιολογίας προς τους υπαλλήλους της επιχείρησης, κατά την αιφνίδια έρευνα δεν προσβάλλεται αυτοτελώς αλλά προσβάλλεται ακριβώς στο τέλος της διαδικασίας (**T-135/09, Nexans France and Nexans v. Commission, EU:T:2012:596**).

Η κα Καλλή στην αιτιολογία του τρίτου λόγου έφεσης προέβαλε ως «αντικρουστική» της κρίσης του Πρωτόδικου Δικαστηρίου τη **C-94/00, Roquette Frères, EU:C:2002:603**. Συμφωνούμε πως in abstracto η χρήση παρανόμως εξασφαλισθέντος υλικού δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου στην ακυρότητα της απόφασης. Γενικά, η αξία ή μάλλον η απαξία του παρανόμως εξασφαλισθέντος υλικού και η εξέταση της συνέπειας για το σύνολο της υπόθεσης παραμένει βεβαίως έργο του Δικαστηρίου το οποίο θα έχει όλα τα δεδομένα ενώπιον του (**T-66/99, Minoan Lines v. Commission, EU:T:2003:337**). Εκείνο όμως που παραμένει ακλόνητα σημαντικό είναι πως το Δικαστήριο δέον να είναι βέβαιο από τη διοικητική απόφαση πως αυτή δεν βασίστηκε, άμεσα ή έμμεσα σε ένα τέτοιο υλικό ή έστω μέρος του. Πολλώ μάλλον όταν η παρανομία εντοπίζεται στην αφετηρία της διαδικασίας. Στην ως άνω υπόθεση **Roquette** (ανωτέρω), στη σκέψη 48 αναφέρονται τα ακόλουθα:

«48.Ομοίως, εναπόκειται στην Επιτροπή να αναφέρει στην εν λόγω απόφαση, με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, αυτό που αναζητείται και τα στοιχεία που πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο του ελέγχου (απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980, 136/79, National Panasonic κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 347, σκέψεις 26 και 27). Πως έκρινε το Δικαστήριο, η υποχρέωση αυτή αποβλέπει στην προστασία των δικαιωμάτων άμυνας των οικείων επιχειρήσεων, στο μέτρο που τα δικαιώματα αυτά θα διακυβεύονταν σοβαρώς, αν μπορούσε η Επιτροπή να επικαλείται σε βάρος των επιχειρήσεων αποδείξεις οι οποίες, συλλεγείσες κατά τη διάρκεια ενός ελέγχου, είναι άσχετες προς το αντικείμενο και τον σκοπό του τελευταίου (προαναφερθείσα απόφαση Dow Benelux κατά Επιτροπής, σκέψη 18).»

Η **T-54/14, Goldfish and Others κ.ά. v. Commission, EU:T:2016:455**, την οποία επικαλούνται οι Εφεσειόντες, δεν υποστηρίζει τη θέση τους, αφού κρίθηκε πως ήταν

παραδεκτό ένα αποδεικτικό στοιχείο που είχε συλλεχθεί «νομίμως» και πως, σε τέτοια περίπτωση, ό,τι απέμενε να εξεταστεί από το Γενικό Δικαστήριο ήταν η αξιοπιστία του εν λόγω στοιχείου. Ούτε η **C-407/08 P, Knauf Gips v. Commission, EU:C:2010:389**, βοηθά τη θέση των Εφεσιόντων αφού η υπόθεση αφορούσε ισχυρισμό περί παραβίασης του δικαιώματος πρόσβασης του ελεγχόμενου σε έγγραφα που ήταν ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και αποφασίσθηκε πως δέον να υφίσταται κρίση επί του κατά πόσον η άρνηση πρόσβασης συνεπάγεται παρανομία. Εν προκειμένω, όπως ορθά επιδεικνύουν οι Εφεσίβλητοι, η παρανομία είναι δεδομένη και πράγματι έχει μολύνει τη διαδικασία, όπως ήδη εξηγήθηκε.

Εν πάση περιπτώσει, θα προσθέταμε πως η διαπιστωθείσα πλημμέλεια και οι συνέπειές της δεν ανάγονται σε μια τυπολατρική αντίληψη, αλλά πρωτογενώς προέρχονται και είναι συνυφασμένες τόσο με την αρχή της νομιμότητας όσο και γενικότερα με την αρχή του κράτους δικαίου.

Με βάση τα πιο πάνω, οι λόγοι έφεσης 1, 2 και 3 απορρίπτονται.

Ο τέταρτος λόγος δεν έχει αυτοδύναμη αξία, αφού ήδη εξηγήθηκε πως η μόλυνση στη διαδικασία είχε καταλυτικό αποτέλεσμα. Συνεπώς και ο τέταρτος λόγος έφεσης απορρίπτεται.

Η Έφεση συνολικά απορρίπτεται με €3.000- έξοδα, πλέον ΦΠΑ υπέρ ενός εκάστου των Εφεσίβλητων.